

REFERAT FRA MENNESKEHANDELKONFERANSEN 2018, Oslo 15.11.18

ROSA-prosjektet er en del av Norges strategi for å oppfylle internasjonale forpliktelser og nasjonale målsettinger innen menneskehandel.

I januar 2010 trådte lov om kommunale krisesentertilbud i kraft. Ofre for menneskehandel omfattes også av dette tilbudet.

Bildet til venstre viser Evelyn Chumbow fra Kamerun. 9 år gammel ble hun solgt av sin onkel til USA. Hun var trafikkert helt frem til 17 års alderen.

Rosa-prosjektet sto som arrangør av konferansen i samarbeid med Kriesesentersekretariatet i Oslo.

Menneskehandelfeltet er i endring, og gir stadig nye utfordringer. Foredragene hadde stor bredde: en statssekretær fra Justis- og beredskapsdepartementet, en spesialrådgiver fra Raftostiftelsen i Bergen, en gravende journalist i Dagbladet, og ikke minst gripende historier fra en afrikansk kvinne. Fra dem som aktivt gjør noe for å bedre feltet, var det innlegg fra Kriesesenteret i Oslo, en COOP-direktør fra England, Kirkens bymisjon, Røde Kors og Choice-kjeden.

Vår tids slaver plukker ikke bomull, vår tids slaver blir kynisk brukt til profittmotivert kriminalitet. Barn blir ofte utnyttet til prostitusjon eller andre seksuelle formål. Sårbare og fattige mennesker må utføre tvangsarbeid, tiggning, krigstjeneste og drepe for at andre skal «høste» organer. De fleste barna kommer fra øst-europeiske land, Asia og Afrika, og noen har i flere uker reist gjennom mange land før de kommer til Norge.

Menneskehandel forekommer på skremmende mange områder:

Prostitusjon på gata, i bordeller og massasjeinstitutt, pornografi i blader og på internett, tvangsekteskap, husarbeid, au pair, restaurantvirksomhet, renholdsfirmar, bilpleietjenester, fiskerier, håndverksfirmar, omsetting av narkotika og organdonasjon. Dagen ble en sterk fortelling om nettopp dette!

Statssekretæren kunne bekrefte at arbeidslivskriminaliteten er mer omfattende og grovere pga sosial dumping. Staten bruker over 30 mill. på feltet for å forebygge, gi bistand, tiltale og dømme bakmenn, men det er STORE mørketall. Problematikken er kompleks uten enkle løsninger. Næringslivet må med for å kunne avdekke tvangsarbeid. Rådgiveren fra Raftostiftelsen fortalte at norske firmar leier inn arbeidskraft, hvor det bedrives mye lyssky virksomhet.

Gunnar Thorenfeldt fra Dagbladet har gjennom gravende journalistikk avdekket grusomme historier fra det norske arbeidslivet. Hans eksempler gjelder både kvinner og menn. Han snakket om arbeidslivskriminalitet i fiskerier og sjømatnæring. Han viste bilder av en mann (død) fra Ukraina som var en av «krabbekrigens» ofre. Fiskebåter har kummerlige og umenneskelige forhold. **Ansatte kan være så sultne at de spiser agn!** Pga ansvarspulverisering og bakmenn i store internasjonale miljøer – Seychellene – Seattle – Korea – oppnår man ingen svar. Mange renovatører i Norge kommer fra Romania og Bulgaria. Han fortalte om en dame som vasket på Oslo Børs for kr. 36 pr. time. Hun var alene i bygningen, med tilgang til alt, men hadde ikke oppholdstillatelse i Norge! Et norsk firma hadde vunnet anbudet, men «samarbeidet» med bakmenn. Firmaet vasket også for Skatteetaten!

Andre eksempler var hentet fra McDonald, gartnerier og «asfaltbander». Et mongolsk miljø hadde smuglet inn husslaver som skøyte løpere (de hadde aldri hatt skøyter på bena). Titanic hotell og Kampen hotell var oversvømmet av ulovlig arbeidskraft. UDI hadde selv en ansatt som var involvert i illegal virksomhet, et malerfirma hadde flere norske medhjelpere, også en advokat. Han fortalte om et byggefirma fra Litauen, om

sushigutten uten foreldre på Frogner i Oslo, som plutselig «forsvant» og IOC-topper som smuglet jenter til Norge. **Mange blindsoner – lav risiko – stor profitt**, og liten sjanse for å bli tatt.

Fattige mennesker blir utnyttet som slaver. De fristes med utdanning eller jobb, men blir lurt. Utstyrt med falske papirer tror de at alt er i orden. Etter noen uker blir mange dumpet eller solgt videre. Dette ble også bekreftet av en dame jeg snakket med. Hun jobbet i Arbeidstilsynet i Oslo og hadde nettopp disse menneskene som målgruppe.

Evelyn fra Kamerun fortalte om sine drømmer om USA, basert på TV-serier. Hun var også lovet skolegang, men møtte lidelse og nedverdiggelse fra hun var 9-17 år. Evelyn hadde ingen seng de første årene, måtte kle av seg før hun ble slått og misbrukt, fikk ledd brukket, ble rispet opp og brukt til rent slavearbeid. Man tror ikke det man hører – det er hjerteskjærende! Hun kjente ikke sin egen alder. Heldigvis klarte hun til slutt å rømme, fikk fosterforeldre, og ble etter hvert hjulpet av en organisasjon.

Bildet til venstre viser organisasjoner og firmaer som jobber for å stoppe menneskehandel og bistå ofrene. De har avdekket over 3000 risikosaker. Bodyshop, Elkjøp og COOP er positive firmaer.

Det ble også gitt velfortjent ros til krisesentrene rundt i Norge. De ivaretar mennesker som er utsatt for krenkelsler. Dette er bistand uten byråkrati, som gir trygge rammer for utsatte personer. Mange trafikkerte kommer fra Bulgaria til Norge. Kvinner uten jobb, uten hjem og med lav utdanning, er utsatt. Det samme gjelder personer med funksjonsnedsettelse eller psykisk uheld. En statsansatt fra Bulgaria fortalte at gravide blir solgt med god fortjeneste, for her kan man også omsette babyer etterpå. Mange babyer selges til Hellas, og Israel kjøper gjerne organer. Det smerter å høre slikt!

Vi fikk et meget positivt innslag mot slutten av dagen; Choice-kjeden og Røde Kors samarbeider for å gi ofre for menneskehandel praksisplass. Mottoet er: **Yes, we care!** Stordalen startet i 2015 å gi jobb til menneskehandelofre. Eneste krav er gyldig arbeidstillatelse. 29 personer har til nå vært i praksis. Han samarbeider også med NAV. En engasjert, ung dame veiledet ofrene. Hun var overbegeistret for resultatet: Dette gir energi, mot og begeistring, og vi skaper en bedre verden. **De er ikke ofre, men helter**, avsluttet hun med tårer i øynene. Kirkens bymisjon driver oppsøkende virksomhet for å gi enkeltmennesker et anstendig liv. De er like beundringsverdige!

En lærerik, men sterk konferanse. Å få snakke med noen i pausene gjorde godt – det virket som debriefing. I lunsjen satt jeg sammen med tre damer som jobbet i RVTS - regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. Vi snakket ikke om deres arbeidshverdag fordi de oppdaget min soroptimistnål. De hadde sett fortellerteatret «Valgt det ...!».

I skrivende stund leser jeg følgende i dagens Bistandsaktuelt: «.. *Menneskehandel og uanstendige arbeidsforhold må løses gjennom internasjonalt samarbeid. Derfor øker regjeringen innsatsen til å bekjempe moderne slaveri med 100 mill. kroner. Pengene skal kanaliseres til Global Fund to End Modern Slavery. Fondet bidrar til å forebygge moderne slaveri og gir ofre en ny start, sier utviklingsminister Nikolai Astrup.*» Stor takk!

Gerd Louise Molvig
Unionens FOKUS-kontakt